

Markedstilsyn med metallkonstruksjonen i drivhus

Sluttrapport

Direktoratet for byggkvalitet, arkivreferanse: 22/5652

1 Forord

Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) er markedstilsynsmyndighet for produkter til byggverk. I 2022-2023 har vi gjennomført tilsyn med metallkonstruksjonen i drivhus.

I tilsynet ble det undersøkt om metallkonstruksjonen i drivhus har tilfredsstillende produktdokumentasjon i henhold til forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK). Tilsynet er begrenset til kontroll av produktdokumentasjon for produktene. Testing av produktene var ikke en del av tilsynet.

Den endelige rapporten er utarbeidet av avdeling for produkttilsyn og EØS-regelverk (PTE).

Oslo, 23.11.2023

Mailen Vangsnes
avdelingsdirektør

Innhold

1	FORORD	2
2	SAMMENDRAG	4
3	SUMMARY IN ENGLISH	5
4	BAKGRUNN	6
5	REGELVERKETS KRAV TIL OMSETNING AV DRIVHUS MED METALLKONSTRUKSJONER	7
5.1	Generelt om kravene til produktdokumentasjon for byggevarer.....	7
5.2	Hva er kravene til produktdokumentasjon for drivhus med metallkonstruksjoner	7
6	AKTIVITETER	10
6.1	Kartlegging av markedet.....	10
6.2	Innledende informasjonstiltak.....	10
6.3	Utvalg.....	10
6.4	Metode	10
7	RESULTATER AV DOKUMENTASJONSTILSYNET	11
7.1	CE - merking	11
7.2	Ytelseserklæring	11
7.3	Bruksanvisning / monteringsanvisning	11
7.4	Produktsertifikat	11
7.5	Konsekvenser av manglende dokumentasjon	11
8	KONKLUSJON	13
9	VEDLEGG - OVERSIKT OVER AKTØRENE	14

2 Sammendrag

Formålet med markedstilsynet var å sikre at drivhus med metallkonstruksjoner som omsettes i Norge oppfyller gjeldende krav til produktdokumentasjon.

Det er produsentens oppgave å utarbeide all nødvendig dokumentasjon som skal følge produktet. Importør og distributør av byggevarer er forpliktet til å sikre at byggevarer har tilstrekkelig dokumentasjon før varen omsettes videre på det norske markedet.

Det er et behov for å øke kunnskapen til bransjen for å sikre at drivhus med metallkonstruksjoner, som omsettes i Norge oppfyller gjeldende krav til produktdokumentasjon. Markedstilsynet vil også gi oss en bedre oversikt over markedet.

Det ble sendt ut pålegg om opplysninger til totalt 46 aktører. 19 aktører ga tilbakemelding om at produktene ikke lenger markedsføres/omsettes, eller at de ikke produserer/importerer/distribuerer drivhus med metallkonstruksjoner.

Innenfor rammen av denne markedstilsynskampanjen kontrollerte vi 60 produkter, som enten er produsert/importert eller distribuert av 27 forskjellige aktører. Flere av aktørene distribuerte samme type produkt.

Alle aktører som hadde avvik i dokumentasjon, ble kontaktet og hadde mulighet til å rette opp manglene.

3 Summary in English

The purpose of the audits was to ensure that greenhouses with metal structures sold in Norway meet the current requirements for product documentation.

It is the producer's task to prepare all necessary documentation that must accompany the product. The importers and distributors of building materials is obliged to ensure that building materials have sufficient documentation before the product are sold on the Norwegian market.

The audit will also give us a better overview of the market.

An order for information was issued to a total of 46 companies. 19 companies gave feedback that the products are no longer marketed/traded, or that they do not produce/import or distribute greenhouses with metal constructions.

Within the framework of this market surveillance campaign, we checked 60 products, which are either manufactured/imported or distributed by 27 different companies. Several of the companies distributed the same type of product.

All companies who had discrepancies in documentation were contacted and had the opportunity to correct the deficiencies.

4 Bakgrunn

Direktoratet for Byggkvalitet (DiBK) er markedstilsynsmyndighet for produkter til byggverk. Vi har i 2022/2023 gjennomført tilsyn med metallkonstruksjonen i drivhus.

Formålet med tilsynet var å sikre at produsenter og distributører fulgte kravene til produktdokumentasjon (CE-merke og ytelseserklæring) og underliggende teknisk dokumentasjon.

Det er produsentens oppgave å utarbeide all nødvendig dokumentasjon som skal følge produktet. Importør og distributør av byggevarer er forpliktet til å sikre at byggevarer har tilstrekkelig dokumentasjon før varen omsettes videre på det norske markedet.

Direktoratet for byggkvalitet valgte å gjennomføre tilsyn med metallkonstruksjonen i drivhus fordi en risikovurdering utført av teknologisk institutt i Danmark (DTI), på oppdrag fra DiBK, viste en høy score. Ved høy score anbefales det videre oppfølging. Det var et behov for å øke kunnskapen til bransjen for å sikre at drivhus med metallkonstruksjoner, som omsettes i Norge oppfyller gjeldende krav til produktdokumentasjon. Markedstilsynet bidro også til å gi oss en bedre oversikt over markedet.

5 Regelverkets krav til omsetning av drivhus med metallkonstruksjoner

5.1 Generelt om kravene til produktdokumentasjon for byggevarer

Alle byggevarer må ha dokumenterte egenskaper for å kunne omsettes. Det er tre ulike hovedspor for å utarbeide produktdokumentasjon:

1. Dersom det finnes en harmonisert produktstandard (hEN) som gjelder for byggevaren, skal den brukes for å utarbeide dokumentasjon. En harmonisert produktstandard er en standard som er utformet etter mandat fra EU-kommisjonen og som er sitert i Den Europeiske Unions Tidende. Produktene skal være CE-merket og følges av en ytelseserklæring når de omsettes.
2. Dersom produktet ikke er omfattet av en harmonisert produktstandard, kan produsenten velge å CE-merke produktet gjennom en europeisk teknisk bedømmelse ETA (European Technical Assessment). Dette er frivillig for produsentene, men dersom de velger dette, må produktet være CE-merket og følges av en ytelseserklæring i henhold til denne ETA-en når det omsettes.
3. Dersom det ikke finnes en harmonisert produktstandard og produsenten ikke har valgt CE-merking gjennom en ETA, krever norsk rett at byggevaren uansett skal ha dokumenterte egenskaper. Dette reguleres av kapittel III i forskrift om dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK), som legger til grunn de samme prinsippene som byggevareforordningen. Imidlertid verken kan eller skal disse byggevarerne ha CE-merking eller ytelseserklæring. De må følges av produktdokumentasjon som må inneholde liknende informasjon, men det er ikke noen formkrav til denne dokumentasjonen.

5.2 Hva er kravene til produktdokumentasjon for drivhus med metallkonstruksjoner

Det foreligger harmoniserte produktstandarder for drivhus med metallkonstruksjoner, så derfor må produktene dokumenteres etter punkt 1 i listen ovenfor.

Det er krav til tredjepartskontroll

Byggevarer har ulik betydning for bygninger, derfor er de kategorisert i ulike systemer. Hvilke oppgaver produsenten har og hvilke oppgaver en uavhengig tredjepart har for kontroll, er derfor kategorisert ut ifra system. Stålkonstruksjoner skal dokumenteres etter attestasjonssystem 2+.

System 2+

A. Produsenten gjennomfører:

1. En vurdering av byggevarens ytelser utført på grunnlag av prøving (herunder stikkprøver), type beregning, tabellverdier eller beskrivende dokumentasjon for varen,
2. Produksjonskontroll i fabrikk,
3. Ytterligere prøving av stikkprøver uttak på fabrikkens anlegg av produsenten i henhold til fastsatt prøvingsplan.

B. Det utpekte tekniske kontrollorgan for sertifisering av produsentens produksjonskontroll i fabrikk treffer avgjørelser om utstedelse, begrensing, suspensjon eller inndragelse av sertifikat for byggevarers ytelser på grunnlag av følgende vurderinger og verifikasjoner foretatt av organet selv:

1. Førstegangsinspeksjon av produksjonsanlegget og av produksjonskontrollen i fabrikk,
2. Løpende tilsyn, vurdering og evaluering av produsentens produksjonskontrollen i fabrikk.

Ytelseserklæring, CE-merking og bruksanvisning

Produsenten skal utarbeide en ytelseserklæring og CE-merke produktet før det markedsføres.

Ytelseserklæringen er et dokument som er laget og undertegnet av produsenten. Hovedformålet med dokumentet er at produsentene skal deklare den viktigste informasjonen om sitt produkt, spesielt produktets viktigste egenskaper og ytelser.

Den kan leveres enten i papirformat sammen med produktet eller være tilgjengelig på produsentens nettside. For produkter som omsettes i Norge, skal ytelseserklæringen være på norsk, svensk eller dansk.

Ved å lage en ytelseserklæring tar produsenten ansvar for at egenskapene til byggevaren er de samme som det som står i ytelseserklæringen. Drivhus med metallkonstruksjoner skal ha CE-merking som skal være festet på produktet. Der det ikke er mulig, skal det være festet på emballasjen eller framgå av papirer som følger med produktet.

Drivhus med metallkonstruksjoner må også ha en bruksanvisning eller monteringsanvisning. Det må også kunne legges ved sikkerhetsinformasjon, dersom produktet inneholder farlige stoffer.

Produktdokumentasjonen skal tilfredsstillere kravene i forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk (DOK). EUs byggevareforordning er gjort til norsk rett gjennom DOK kapittel II. Det følger av byggevareforordningen at det skal det foreligge CE-merking og ytelseserklæring for alle byggevarer, som er dekket av en harmonisert produktstandard. Dette er nødvendig for at produktene skal kunne omsettes i EØS-området.

Det er produsentens ansvar å lage ytelseserklæringer for produkttyper som de markedsfører. De formelle kravene til innholdet i ytelseserklæringen finnes i artikkel 6 i byggevareforordningen. De formelle kravene til CE-merking finnes i artikkel 9 i byggevareforordningen.

Ved tilsyn fikk de utvalgte foretakene et pålegg om opplysninger, der følgende dokumentasjon blir etterspurt:

- Ytelseserklæring
- Kopi av CE-merke
- Dokumentasjon på utført tredjepartskontroll
- Bruksanvisning/sikkerhetsinformasjon

Vårt tilsyn hadde fokus på produkter som er omfattet av den harmoniserte produktstandard:

- NS-EN 1090-1:2009+A1:2011 Utførelse av stålkonstruksjoner og aluminiumkonstruksjoner - Del 1: Krav til samsvarsvurdering av lastbærende komponenter

6 Aktiviteter

6.1 Kartlegging av markedet

Vi startet med å skaffe oss informasjon om markedet for drivhus med metallkonstruksjoner og hvilke firma som produserte og omsatte disse. Vi gjennomgikk nettsider til aktuelle firmaer.

6.2 Innledende informasjonstiltak

Markedstilsynskampanjen begynte sommeren 2022. I august 2022 sendte DiBK ut informasjon om det kommende tilsynet til identifiserte aktører på det norske markedet for drivhus med metallkonstruksjoner. Samtidig publiserte vi en sak om markedstilsynet på vår nettside og i nyhetsbrevet som sendes ut annenhver uke til en rekke bransjeaktører.

6.3 Utvalg

DiBK kontaktet et utvalg aktører for gjennomføring av tilsyn med produktdokumentasjonen. Aktørene omfattet produsenter og distributører av produktene i Norge.

Totalt 46 produsenter og distributører ble kontaktet i forbindelse med markedstilsynet. 60 produkter ble kontrollert.

6.4 Metode

DiBK undersøkte om ytelseserklæringer og om CE-merking tilfredstilte kravene i byggevareforordningen og de harmoniserte ZA-tillegg i standard. DiBK undersøkte også at produktsertifikat/sertifikat utstedt av et notifisert teknisk kontrollorgan hadde henvisning til rett harmoniserte standarder samt at bruksanvisning/monteringsanvisning fulgte produktene.

7 Resultater av dokumentasjonstilsynet

Et mål med tilsynskampanjen var at foretakene etter tilsynet skulle ha riktig produkt dokumentasjon. Tilsynene som er gjort, gjelder et bredt utvalg av produkter og foretak, og vi antar at funnene er representative for situasjonen i markedet.

Et samlet inntrykk er at mange av aktørene har produkt dokumentasjon tilgjengelig, men det er også mange aktører som ikke var kjent med kravene til at produkt dokumentasjon etter DOK skal foreligge før produktet gjøres tilgjengelig på markedet.

7.1 CE-merking

CE-merking er obligatorisk for alle byggevarer som er dekket av en harmonisert produkt standard. Hovedregelen er at CE-merket skal være festet på produktet. Der det ikke er mulig, skal det være festet på emballasjen eller framgå av papirdokument som følger med produktet. Det er ikke fastsatt noe språkkrav til CE-merkingen.

7.2 Ytelseserklæring

En ytelseserklæring er obligatorisk for alle byggevarer som er dekket av en harmonisert produkt standard. Ytelseserklæringen¹ skal være på norsk eller på et annet skandinavisk språk.

7.3 Bruksanvisning / monteringsanvisning

Anvisninger og sikkerhetsinformasjon² er viktig informasjon for brukere, og skal følge med byggevaren. Denne dokumentasjonen skal være tilgjengelig på et språk som brukerne lett kan forstå, og skal derfor være på norsk eller på et annet skandinavisk språk. Med anvisninger siktes det til blant annet monteringsanvisninger, som særlig er viktig for sammensatte byggevarer, eller bruksanvisninger.

7.4 Produktsertifikat

Drivhus med metallkonstruksjoner ligger system 2+. Det vil si at det skal foreligge et produktsertifikat.

7.5 Konsekvenser av manglende dokumentasjon

Markedstilsynet har som mål å sikre at nødvendig dokumentasjon er på plass. Dersom dokumentasjonen mangler, kan produktene verken omsettes eller brukes i Norge.

Avhengig av alvorlighetsgrad, kan DiBK ta i bruk sanksjoner mot ulovlig omsetning. DiBK kan kreve omsetningsstans eller tilbaketrekking av produktet fra markedet, eventuelt gi tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr.

Et brev om «pålegg om opplysninger» ble sendt til alle aktørene og DiBK har fulgt opp flere av disse med brev om «Forhåndsvarsel - omsetningsstans, stans i markedsføring og tvangsmulkt».

¹ Forordning (EU) nr. 305/2011 art. 7 nr. 4,

² Forordning (EU) nr. 305/2011 art. 11 nr. 6, art. 13 nr. 4 og art. 14 nr. 2

Alle mangler er nå rettet, og tilsynet kan derfor avsluttes.

8 Konklusjon

DiBK har ved utsendelse av både informasjonsbrev og pålegg om opplysninger brukt e-post adresser hentet fra Brønnøysundregistrene og kontrollert med e-post adresser som finnes på nettsidene til de fleste aktørene.

Gjennom informasjonsbrevet som vi sendte ut i august 2022 har vi spredd informasjon om regelverket til en del av aktørene i det norske markedet.

Kunnskapen vi har fått i denne kampanjen tar vi med oss i arbeidet med å utvikle og forbedre våre rutiner. Vi ser det som viktig at vi gir målrettet og nyttig informasjon om regelverket på våre nettsider.

9 Vedlegg - oversikt over aktørene

Gressvik Utemiljø AS
Bygghjemme Norge AS
Sunbelt Massasjebad Norge AS
Uteplassen.no AS
All4Spas AS
Jem & Fix Norge AS
Lyse Rom AS
Sija Bygg AS
Biltema Norge AS
Gardenstore Norge
Uteluksus AS
Dancover
Væxthus AS
Exas AS
Byggmax AB
Gartner Teknikk AS
Telt og fritid AS
Tehi AS
AS Plastron
Polhus AS
Alitex Limited
Coop Obs! Bygg SA
Netthandel.no AS
Randesund planteskoledrift AS
Jula Norge AS
Bauhaus Norge AS
Drivhussenter AS
Solfang.no AS
Scan Pro AS
Felleskjøpet Rogaland Agder AS
Grønn Industri AS
Løvenskiold Handel AS

Tom Hilstan
Eiker Hagesenter AS
Plantasjen Norge AS
Cardinal Agenturer
Home furnishing Norway AS
Incense AS
Hemfint Kristiansand AS
Grønt Fokus AS
Hagelede AS
Gop Norge AS
Vinterhager Sørlandet AS
Willab Garden AB
Vida XL International B.V
Vital Handel AS